

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Cap. X. Impedimentum nonum. Ligamen.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

CAPVT X.

Impedimentum Nomin.

LIGAMEN.

Personam alteri per Matrimonium ligatam non posse, vivente coniuge, alteri per simile Matrimonium ligari, est res adeo certa, & à Trid. definita, ut probatione non indigeat, debeatque Inquisitoribus deferri, qui dum vivit coniux, aliud Matrimonium contrahit. Lege Dian. p. 4. T. 7. Ref. 4. Castrop. T. 2. v. 4. d. 8. p. 16. §. 8. Th. Hort. p. 1. Ref. mo. v. 5. c. 2. n. 32. Imò per aliquos etiam, ut Catenam p. 2. tit. 5. n. 6. iuncto n. 33. ad 47. Bord. de Sacro Trib. c. 22. q. 39. Sed omnino vide Th. Hort. l. c. n. 34. & 35. qui sponsalia nova, dum ipse est matrimonio devinctus, init cum aliqua.

Convenit autem DD. hoc impedimentum esse ex iure naturali, & Divino, quamvis non negent, olim concessisse Deum Hebræis polygamiam, hoc est uxores plures, de qua re Pontius, l. 7. mat. c. 49. Sanc. l. 7. cap. 80. alique multa scribunt.

2. Aliud hic superaddere non occurreret, nisi animadvertere, velle Lectorem hac occasione opportunè doceri, quam cognitionem moris alterius debeat habere alter coniux, ut possit ad alias nuptias animum adicere.

3. Aio, hanc regulam dari ab omnibus receptam; Ita ap. Sanchez, l. 2. d. 46. & ap. Barb. in Collect. ad cap. in presentia de sponsal. eamque in utroque foro. Non sufficit ad secundum Matrimonium contrahendum verisimilitudo, vel probabilitas moris coniugis, multo minus dubium negativum, sed necessaria est cognitio moraliter certa. Hæc regula probatur. Primo, quia in sacro Textu C. De nuptiis, De secundis Nuptiis dicitur: *Donec constet quod ab hac vita coniux migraverit*, & alibi C. In presentia, de sponsal. *Donec certum nuntium recipiant de morte Viro- rum*. Secundo, quia hic egimus de tollenda possessione prioris coniugis. At contra possidentem probationes debent esse clare, & convincentes. Tercio, quia incommoda gravia, quæ solent enasci, si initio secundo matrimonio invenitur vivere prior coniux factis ostendunt, in tam gravi negotio ex valde firmis rationibus esse procedendum.

4. Neque obstat Pontifex, C. quoniam, ut lite non contestata, Ter. Si autem, dum alibi dicit, *Tandem alter coniux expellitur, donec de ipsius obitu verosimiliter presumatur*. Non obstat, inquam, quia illud (presumatur) notat, requiri vero similitudinem, quæ solet presumi iure, at hæc in tanta re, in qua agitur de secundo matrimonio, non ducitur in litem, nisi ex rationibus moraliter certis. Aliam explicationem huius textus affert Gutierrez, quam Sanchez l. mox citando n. 9.

5. Verum, his habitis, vix aliquid habuimus. Nam Inquisitor, vnde nam, & qua ratione ejusmodi moris certitudinem conquirenda sit? Molestia difficultas in praxi, nam propterea id à iure iudicis arbitrio tandem remittitur. Ita Menoch. de arbit. casu 470. n. 128. Sanchez, l. 2. d. 46. n. 7. Locum nihilominus ex sequentibus probationibus, coniecturis non exigam hauriemus.

6. Primo Non sufficit sola coniugis absentia longi temporis, etiam si interim adhibita sit diligentia, & etiam si, ut habet Textus, C. In presentia de sponsal. femina esset juvenis, & se continere non posset, quia vita hominis presumitur durare usque ad annos centum. Lege Sane. citatum n. 1.

7. Secundo; non sufficit, si nullus habeatur testis de viro, sed solum aliqui de auditu & de fama testimonium faciant, coniugem obiisse, id enim rem certam nequaquam reddit. Ita communis fert opinio. Ita Sanchez, l. c. n. 11. Pont. l. 7. c. 3. n. 3.

8. Tercio, non sufficit ut vult Sanc. l. c. n. 12. unus privatus testis de visu, quia pari modo unus, tanti negotii

Pars 111.

rem certam non reddit. Et quamvis aliquando testis unus admittatur ad aliquam probationem certam faciendam; id tamen est in re alteri nequaquam præiudicante: at in casu nostro præiudicium ferretur ipsi primo coniugi.

9. Obiices: Modo Sacer Textus dixit, requiri certum nuntium. Ergo unus sufficit testis, secus dixisset (nuntius).

Respondeo propter hanc considerationem putantur plures, ut Hostiensis, & Verrac, ap. Sanc. l. c. n. 10. Sufficere talem unum de visu, sed immerito. nam illa vox (nuntium) in hoc textu est neutrius generis, & stat pro (Nuntiatione) seu sufficit est huiusmodi. *Donec certum nuntium, seu certam nuntiationem (auviso Italicè) recipiant*. Nec gratis affigimus hanc interpretationem, cum ipsa materia de qua agitur, illam prorsus exposculet. Atque hæc tria non sufficiunt, sufficiunt vero tria sequentia.

10. Quarto enim, si cum fama, seu cum Testibus de auditu adiungantur alia coniectura non levis momenti, utique sufficiunt, secundum Bonac. de matr. q. 3. p. 10. n. 14. & Averf. q. 14. matr. s. l. 3. Ver. Tercio ulterius? alios citans; quia sic rem moraliter, & humano modo certam faciunt, atque hic maxime valet prudens iudicis arbitrium.

11. Quintò. Si cum unico Teste de visu alia simili modo coniectura, seu adminicula coniungantur, multo magis, si per distantiam maior probatio speranda non sit, sufficere docet Sanchez l. c. n. 12. Benignius de his videtur loqui Th. Hortad. p. 1. Ref. Mor. n. 106. fol. mibi 109.

12. Sexto. Si Rector Parochie testificetur de morte prædicta, vel exhibeat ejus authentica fides, probabitur nunc sufficienter mors, quia hæc est probatio publici Officialis, seu per publicam scripturam exhibita, quæ fidem moraliter certam facit.

13. Sed quid, si adhibitis necessariis diligentis moraliter, constat de morte coniugis, unde bona fide matrimonium quis novum contrahat, sed casu occurrat, coniugem illum vivere; validumne fuit novum matrimonium?

14. Respondeo, omnino fuisse invalidum: neque enim bona fides, immo neque iudicis sententia, si forte interposita fuisset, potest tollere impedimentum dicimus matrimonium. Quare coniux ille, qui defunctus credebatur, si forte appareat, revocare sibi omnino suam conjugem debet.

15. Inquirer Curiosus. Si Titius v. g. mala fide contraxisset cum Catharina, quæ tamen Catharina putabat fide bona, & forte ex iudicis sententia Bertam coniugem priorem Titii iam è vivis decessisse, contingat autem, ut deinde idem Titius affirmer Catharinæ, matrimonium inter ipsos esse irritum, quia sua Titii coniux Bertam verè vivebat, quando idem Titius contraxit matrimonium cum ipsa Catharina, illinc obligabitur credere Catharina?

Respondeo, Nisi certo ostendatur ex aliis probationibus, tunc vivam fuisse Bertam non obligatur, quia propria Titii confessio ipsi Titio præiudicat; non verò alteri tertio. Legantur Sanchez, l. 10. d. 12. n. 50. & ea quæ ego dixi in hanc rem, l. 1. in Decal. c. 3. §. 7. V. Matr. n. 3.

16. Iam si occurrat oppositum, quid dicendum? Vere mortua est vxor Titii, sed putantes ipsi Titius, & Catharina Bertam vivere, matrimonium cum mala fide contraxerunt, contraxeruntne valide?

Respondeo, Si fides mala fuit innixa certitudini, quamvis solum existimata, invalidè contraxerunt, quia tunc adesse sufficiens consensus non potuit; si vero fuit innixa dubitationi, vel probabilitati, quam ipsi non curarunt indagare (quod idem esset, si pendente lite pro validitate prioris matrimonii, novum contraxissent, sic enim etiam contraxerunt cum dubio, si, inquam, sic fuit, & deinde invenitur verè fuisse Bertam mortuam, validè contraxerunt. Ratio est, quia in hoc casu adfuit sufficiens consensus, ut dicemus infra r. 4. de consensu matr. d. 2. Quem locum, nisi legas, hanc rationum diversitatem intelligere profecto nequaquam poteris.